

24 587 Justitiële Inrichtingen

25 295 Infectieziektenbestrijding

Nr. 800 Brief van de minister voor Rechtsbescherming

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 maart 2021

Op 28 januari jongstleden heeft de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid mij verzocht uw Kamer een overzicht te doen toekomen over de toepassing van de RIVM-richtlijnen binnen de verschillende locaties van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Met deze brief ga ik in op dit verzoek.

Coronamaatregelen

Het RIVM heeft voor de bestrijding van het coronavirus een generiek kader coronamaatregelen opgesteld voor bedrijven, organisaties, instellingen, lokale overheden en verenigingen.¹ Deze zijn beter bekend als de RIVM-richtlijnen.

Naast deze richtlijnen heeft het kabinet landelijke regels gesteld, zoals het zoveel mogelijk thuiswerken, het vermijden van drukke plekken en meer recent het invoeren van de avondklok.

Tot slot heeft DJI interne richtlijnen en regels die specifiek zijn gericht op (de kenmerken van) haar inrichtingen en de mensen die hier verblijven. Om deze regels en richtlijnen zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de landelijke coronamaatregelen is DJI hierover regelmatig in contact met het RIVM en de GGD.

Gelet op de inhoud van het verzoek van de commissie ga ik in deze brief met name in op toepassing van de RIVM-richtlijnen binnen de inrichtingen van DJI. Voor meer informatie over de landelijke regels van het kabinet en de specifieke maatregelen van DJI volsta ik met een verwijzing naar respectievelijk de website van de Rijksoverheid en mijn eerdere brieven.²

RIVM-richtlijnen: uitgangspunten binnen en buiten

1. Afstand houden en doorstroming

In het gevangeniswezen wordt zoveel als mogelijk geborgd dat iedereen anderhalve meter afstand van elkaar houdt. Waar dit niet mogelijk is, zijn extra maatregelen getroffen zoals het verplicht dragen van een mondkapje, het aanbrengen van vloermarkeringen en het verkleinen van groepsgroottes.

In tbs-klinieken en jeugdinrichtingen wordt ook zoveel als mogelijk anderhalve meter afstand gehouden. Echter vraagt de behandelsetting om omgangsvormen die dit niet altijd mogelijk maakt. De behandeling van justitiabelen en de veiligheid van medewerkers en maatschappij weegt in dit geval zwaarder dan het volgen van de

¹ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/kaders-coronamaatregelen/generiek-kader>

² Onder andere Kamerstukken 24 587 en 25 295, nrs. 771, 784 en 795

richtlijn. Wel kunnen alternatieve maatregelen worden getroffen zoals het dragen van een mondkapje.

Voor wat betreft verplaatsingen binnen de inrichtingen (doorstroming) streeft DJI naar zo klein mogelijke groepen. Hierbij valt te denken aan bewegingen van in- en uitgaande bezoekers en medewerkers, maar ook van justitiabelen die van en naar de arbeid, de recreatie of de luchtplaats gaan.

2. Hygiënemaatregelen

Van medewerkers, bezoekers en justitiabelen wordt gevraagd dezelfde hygiënemaatregelen na te leven als buiten de inrichting ook van mensen wordt verlangd. Iedereen wordt gevraagd om regelmatig handen te wassen, te niezen of hoesten in hun elleboog en geen handen te schudden. DJI faciliteert hierin door extra handenwasgelegenheden te plaatsen. Bij de schoonmaak wordt extra aandacht besteed aan het reinigen van handcontactpunten.

3. Maximaal aantal bezoekers

Binnen

De RIVM-richtlijnen geven hierover aan dat de algemene regels vanuit de Rijksoverheid moeten worden opgevolgd. Op grond van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 geldt een uitzondering voor groepsverbanden die noodzakelijk zijn voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven of andere organisaties. Inrichtingen van DJI behoren ook tot deze uitzondering.³ Ondanks deze uitzonderingspositie heeft DJI, om het risico op (verspreiding bij) een besmetting zo klein mogelijk te houden, als interne richtlijn opgesteld dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar groepsgroottes van maximaal 30 personen. Om te voorkomen dat de samenstelling van de groep wijzigt zijn dit zogeheten gecompartmenteerde groepen.

Buiten

Voor openbare plaatsen in de buitenlucht geldt een maximale groepsgrootte van twee personen (voorheen vier personen). Ook hier geldt voor DJI een uitzondering.⁴ De RIVM-richtlijn voor het maximaal aantal bezoekers buiten is niet van toepassing op het eigen terrein van de justitiële inrichtingen, maar DJI streeft er altijd naar het aantal personen in de buitenlucht te beperken en groepsvorming tegen te gaan. Dit is niet altijd mogelijk: justitiabelen hebben recht om een aantal uur per dag in de buitenlucht te verblijven. In veel inrichtingen zijn onvoldoende luchtplaatsen om kleine groepen gecompartmenteerd te laten luchten. Tijdens het luchten wordt wel de handhaving van de anderhalve meter richtlijn geborgd.

³ Artikel 3.2.2 onder e van de wet Tijdelijke regeling maatregelen covid-19: "groepsverbanden die noodzakelijk zijn voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisaties". Zie ook <https://wetten.overheid.nl/BWBR0044416/2021-02-10#Hoofdstuk3>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/algemene-coronaregels/regels-voor-binnen-en-buiten>

4. Reservering en placering

Binnen de inrichtingen wordt met bezoeken gewerkt bij bezoek aan justitiabelen. Per gedetineerde geldt op dit moment een maximum van één (volwassen) bezoeker. De gegevens van bezoekers zijn bekend bij de inrichting en zowel justitiabelen als bezoek wordt een plaats gewezen. Hierbij geldt een vaste begin- en eindtijd. Het bezoek vindt achter glas plaats.

Bezoek van partners zoals reclassering en gemeente vindt zoveel mogelijk digitaal plaats. Ook het contact met de advocatuur vindt bij voorkeur digitaal plaats met dien verstande dat als de advocaat of justitiabele aangeven fysiek te willen overleggen dat mogelijk is.

5. Gezondheidscheck

Algemeen geldt dat alle justitiabelen bij binnenkomst en gedurende het verblijf worden gescreend en geobserveerd op kenmerken van een eventuele besmetting. Gedetineerden worden bij binnenkomst eerst acht dagen op een eenpersoonscel geplaatst. Als er in deze periode geen corona-gerelateerde klachten zijn opgetreden kan de gedetineerde na acht dagen deelnemen aan de programma's binnen de inrichting.

Indien een justitiabele corona-gerelateerde klachten vertoont wordt hij getest. Bij een positieve test wordt de justitiabele geïsoleerd en worden ook de contacten van de besmette persoon in quarantaine geplaatst. Er kan vervolgens worden besloten om de contacten na vijf dagen preventief te testen. Zo worden ook personen die geen of slechts lichte klachten hebben gesignaleerd. Iedereen die negatief test, kan dan uit quarantaine. Dit draagt ook bij aan sneller hervatten van de normale activiteiten binnen de inrichting. Bij een negatieve test dient men nog wel tot dag 10 een medisch mondmasker te dragen.

Gedetineerden die worden opgeroepen om hun straf te ondergaan (de zogenaamde zelfmelders) krijgen bij hun oproep een gezondheidscheck. Zij vullen een door het RIVM gepubliceerde vragenlijst in en sturen die terug naar DJI. DJI beoordeelt of er op basis daarvan redenen zijn om de zelfmelddatum uit te stellen. In dat geval volgt later een nieuwe oproep. In tbs-klinieken en bij justitiële jeugdinrichtingen geldt dat eenvoudig kan worden gecompartmenteerd doordat de afdelingen klein zijn en justitiabelen een eigen kamer hebben. Daarom zijn daar geen aparte inkomstenafdelingen gecreëerd.

Bij mensen die op bezoek komen bij justitiabelen vindt een gezondheidscheck plaats. Zodra gevalideerde zelftesten beschikbaar zijn onderzoekt DJI in hoeverre deze, in aanvulling op de gezondheidscheck, kunnen worden toegepast.

6. Ventilatie

Alle ruimten van de inrichtingen van DJI voldoen aan de wet- en regelgeving voor minimale ventilatienormen. Daar waar het kan worden ruimten extra geventileerd.

7. Risicogroepen

Ook binnen de inrichtingen van DJI bevinden zich mensen die behoren tot de COVID-risicogroep. In overleg met de medische dienst van de inrichting wordt voor deze groep maatwerk geleverd.

8. Persoonlijke beschermingsmiddelen

De RIVM-richtlijnen verwijzen voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen naar de landelijke verplichting voor het gebruik van mondneusmaskers in openbare en overdekte ruimten.⁵ De inrichtingen van DJI behoren formeel niet tot een publieke ruimte. Desondanks heb ik, naar aanleiding van een advies van het Outbreak Management Team op 20 januari jl., besloten het gebruik van niet-medische mondmaskers in alle inrichtingen van DJI voor medewerkers, bezoekers en justitiabelen te verplichten daar waar het houden van anderhalve meter afstand binnen de inrichting niet mogelijk is. Wanneer de anderhalve meter afstand wel aan te houden is staat het justitiabelen in beginsel vrij een mondkapje te dragen. Voor justitiabelen met psychiatrische problematiek geldt dat de directeur van de inrichting bepaalt of en wanneer deze justitiabelen een mondkapje moeten dragen.⁶ Ik heb uw Kamer hierover geïnformeerd in mijn brief van 22 januari jl.⁷

Onder voorbehoud van tijdige levering van de vaccins wordt medio maart gestart met het vaccineren van patiënten in de Penitentiair Psychiatrische Centra en tbs-klinieken en de zorgmedewerkers die daar werken.

Structureel vervoer van groepen of personen

Het RIVM heeft extra aandachtspunten opgesteld voor vervoer van groepen personen, bijvoorbeeld van en naar woonzorglocaties of dagbesteding. Hoewel het vervoer van justitiabelen tot een minimum wordt beperkt, blijft vervoer in sommige gevallen noodzakelijk. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een justitiabele fysiek aanwezig wil (of moet) zijn bij zijn of haar rechtszaak, of als overplaatsing noodzakelijk is in verband met de veiligheid.

Om dit op een veilige wijze te doen heeft de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) van DJI diverse maatregelen getroffen. Zo dragen chauffeurs en justitiabelen tijdens het vervoer altijd een mondkapje.

Tot slot

In lijn met de verlenging van de kabinetsmaatregelen worden de meeste maatregelen zoals ik die heb aangekondigd in mijn brief van 22 januari jongstleden verlengd. In lijn met het kabinetsbesluit hebben de kappers binnen de inrichtingen hun werkzaamheden sinds 8 maart weer hervat. Ook wordt het voor jeugdige justitiabelen, die in het kader van hun resocialisatie buiten de inrichting middelbaar (beroeps-) onderwijs volgen, mogelijk om één dag per fysiek onderwijs te volgen.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/mondkapjes>

⁶ Deze justitiabelen zijn vanwege hun ziekte, gedrag of beperking niet altijd in staat een mondkapje te dragen. Zij raken hierdoor bijvoorbeeld ernstig ontregeld.

⁷ Kamerstukken 24 587 en 25 295, nr. 797

Alleen in justitiële jeugdinrichtingen worden teamsporten (tot 27 jaar) weer toegestaan. Tot slot worden met ingang van 15 maart de ouder-kindactiviteiten weer toegestaan.

De minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker